

Far, find dig selv

Den traditionelle macho-far er ved at forsvinde. I dag er stereotyperne væk, og far bliver mere og mere som mor. Men ifølge eksperter er det vigtigt, at far finder frem til egne mandlige værdier.

TEKST JAKOB SCHULTZ

FOTO ULRIK SAMSØE FIGEN

Tradition. Det er bedst, når mor og far er vidt forskellige, mener Peter Viuf, der er far på en meget traditionel måde.

Som i gamle dage

Far: Peter Viuf, 40 år, skolelærer og med hobbylandbrug.

Mor: Helle Viuf, hjemmegående.

Børn: Karen ti år, Marie fire, og Ingrid på tre år.

"Hvis børnene begynder at græde, fordi de keder sig, så klapper jeg i hænderne. Jeg tror på, de finder lykken, hvis de kan kede sig," siger Peter Viuf, 40. Han er uddannet teolog, men har også været smed. I dag arbejder han som folkeskolelærer, mens hans kone går hjemme. Han er selv opvokset på landet, og den opvækst har betydning for den måde, som han er far på.

"Jeg er meget engageret i børnene, men det er først, når de bliver omkring to år, at jeg kommer på banen. Vi er meget sammen, og de er med mig rundt på ture, i haven og i stalden. På den måde er de med i det, jeg går og laver, og det lærer de noget af. Hvis de falder, så hører det bare med, men jeg trøster dem selvfølgelig. Jeg kan også godt lide at drille dem lidt, læse og lege ordlege. De ting er pigerne vilde med," siger Peter Viuf, som gør en dyd af ikke at pylre om børnene.

Peter mener det er sundt, at børn kan se forskel på far og mor.

Albert på tre år falder og slår sig. Både mor og far ser det, men det er far, der skyn-der sig hen til det grædende barn og trøster ham, mens han tjekker, om der er slået hul på knæet, og om det bløder.

For tredive år siden ville det have været mest sandsynligt, at moren havde været først henne hos barnet, men i dag er forældrerollerne anderledes. Far står lige så tit i køkkenet som mor, han står op om natten og trøster sine børn, han passer dem, leger med dem, smører madpakke, bekymrer sig og er på vej til lægen, bare barnets temperatur nærmer sig 38.

Tilsammen er den moderne mor og far blevet

mere ens end tidligere. Og det er der mange fordele ved i et moderne samfund, hvor både mor og far er aktive på arbejdsmarkedet, og når der skal hentes to indkomster hjem for at have råd til villa, bil og charterferie.

Værdier på slingrekurs

Den nye type far-rolle er også en løsrivelse fra de traditionelle mandlige værdier, som vi opfatter dem fra naturens hånd. Det kan give problemer i forhold til det at være far og på den måde, som børnene – og især sønnerne – opfatter deres far.

"Problemet er især, at den moderne far-

“DET ER BEDST, AT VORES BØRN SKARPT KAN SKELNE MELLEM FAR OG MOR. AT VI HAR HVER VORES UNIVERS. DET ER MERE NUANCERET FOR DEM, AT MOR GØR DE HUSLIGE TING OG FAR NOGLE ANDRE.”

rolle ikke er skabt på mænds egne præmisser. Den er skabt på kvindernes præmisser. Mange af de ting, som kendetegner manden, er blevet stemplet som machoagtige, forkerte og negative. Det er en følge af 60'ernes "peace and love"-tilstand, som tog afstand fra det stærke mandebillede. Nu har man så genskabt far-rollen ud fra kvindernes værdisæt," det mener den franske psykoanalytiker Cyril Malka, der er dansk gift, far til to drenge og har boet det meste af sit liv i Danmark. Han har arbejdet meget med drenge og mænds psykologi i pædagogiske sammenhænge og opfatter det som et problem, at faren ikke har skabt sin far-rolle på egne præmisser.

"Det er ikke fordi, at man skal opdrage drenge til at spytte og slå på tæven, men manderollen har, i stedet for at udvikle sig i sin egen retning, udviklet sig i en kvindelig retning. Det er som om, at det er mere korrekt at underkaste sig de kvindelige værdier end de mandlige."

Kønsrollerne flyder

Når rollerne på den måde er blevet udflydende, har børnene svært ved at skelne mellem kønnene og skabe sig en rollemodel, hvor faren er på én måde, og moren står for nogle andre ting. Det kan give identitetsproblemer for børnene, når de vokser op, mener Cyril

Malka.

"Selv om faren kan skifte en ble, så er det vigtigt at holde fast i, at man udfylder en anden rolle end moren, og at man har andre værdier – især over for drengebørn. Min dreng behøver ikke udpensle ting for mig, så jeg kan se og forstå, hvad der foregår, og det er altså ikke fordi, at jeg er speciel dygtig til det, men fordi jeg selv har været dreng."

Cyril Malka peger på, at det er vigtigt at vise børn forskellen på mand og kvinde.

"Både maskulinitet og femininitet er en del af den ramme, som man skal give sine børn – en del af identiteten. Selvfølgelig skal far og mor deles om praktiske opgaver – det er en udvikling i samfundet, man skal følge. Men det er samtidig nødvendigt at forstå at mor og far har hver sin sfære, rolle og specialitet," fortæller Cyril Malka.

Identitetskriser

Den franske psykoanalytiker oplever flere og flere mænd med identitetskrise, og Cyril Malka frygter, at nutidens børn også kan få problemer senere, fordi de ikke har oplevet de forskellige rollemodeller hos faren og moren.

"Identitetskriser er noget af det mest almindelige i øjeblikket. Og en del af grunden kan være det identitets-tomrum, børn har >

“**DET ER DA EN KLAR FORDEL, AT MAN SOM FAR HAR MERE INDSIGT I, HVAD BØRNENE LAVER.**”

Stor forskel

Far: Carsten Svennevig, ingeniør.

Mor: Lea, på barselsorlov.

Børn: Mikkel fire år, og Anders et år.

Carsten Svennevig, ser ikke rollen som far som en byrde eller som en svær opgave, men han oplever, at hans måde at klare tingene på er forskellig fra børnenes mor.

"Det er vigtigt for Mikkel at være sammen med en mand. Han kan spejle sig i mig," siger Carsten Svennevig, som er overbevist om, at han er mere engageret i sine børn, end fædre var det for tredive år siden.

"Jeg har venner, der aldrig deltager i forældremøder eller den slags, og jeg må indrømme, at jeg ikke finder det forkert. Jeg synes godt man kan deles om opgaverne, men man behøver jo ikke at være med til alting begge to."

Selv om Carsten leger vildt med fire-årige Mikkel, så er han også en far, der bekymrer sig.

"Jeg er meget opmærksom på, om Mikkel lider indeni. Hvis han er ked af det, er jeg som regel den første til at trøste. Jeg prøver også at snakke med ham om, hvordan han har det med andre børn. En klog mand har sagt, at det er nu, man skal lære at snakke med sine børn, for når de bliver kørt hjem af politiet som 14-årige, er det for sent," fortæller Carsten Svennevig, som dog ikke tror, at den moderne far-rolle stammer fra mændene selv.

"Den er skabt af kvinder."

Spejlet. Det er vigtigt for små drenge at kunne spejle sig i deres far, mener Carsten Svennevig.

Læs mere om far på næste side

Nærhed. At være meget sammen med børnene i deres første leveår har været en gave for Anders Toft.

Hjemmegående husfar

Far: Anders Toft, 33 år, hjemmegående.

Mor: Bodil Toft, journalist.

Børn: Amanda tre år og Theis et år.

Amanda og Theis har set rigtig meget til deres far i deres første leveår. Børnene blev født, mens Anders var under uddannelse og det gav ekstra tid med børnene. Efterfølgende har han ikke fundet arbejde og er derfor hjemmegående husfar. Tiden med børnene er noget, som Anders har nydt. Men han har selv måtte opfinde sine spilleregler.

"Som mand har jeg ikke den samme rolle, som mine forfædre havde. Som mor er det nemmere at følge et traditionelt mønster for kvinder. Jeg må skabe min egen omsorgsfunktion."

En anden grund til, at Anders har været meget sammen med børnene, skyldes, at hans kone efter Theis blev født, fik konstateret kræft og blev indlagt.

"Her var det naturligt, at jeg trådte til i modsætning til tidligere, hvor en far måske ville hente mere hjælp til at få passet børnene fra svigermor eller andre kvinder i familien. Men sygdommen har gjort, at jeg har været meget sammen med dem," siger Anders og fortsætter:

"Jeg er måske mere pyret end andre mænd og måske tilsidesætter jeg oftere mig selv end moren gør. Men det er mere en vane end det har noget med køn at gøre. Bodil og jeg har forskellige udgangspunkter, fordi hun var mor, før jeg mødte hende, og fordi hun har været alene med sit første barn."

"Jeg tror, at jeg kender mine børn mere indgående end fædre gjorde tidligere. Det har været positivt for mig, selv om det måske gør, at jeg ikke har udviklet mig professionelt."

> befundet sig i de sidste årtier," siger Cyril Malka.

"Det er et problem for faren selv, fordi han skal fastsætte de maskuline værdier igen. Man har skabt en far-rolle i dag, hvor man har bibeholdt den del af manden, som gør ham til en stor dreng, fordi det blev anset som en god værdi, men man har også frataget ham en del af de andre værdier, som var modstykket. Det sætter mændene ud af balance og forvandler dem til store børn. For børnene betyder det, at det er svært at finde en rollemodel, da begge forældre flyder i ét. Det er svært at se forskellen og finde en balance, når begge forældre er bløde og har samme sæt værdier og adfærd."

Kom på banen

Cyril Malka mener, at fædrene skal til at markere sig og komme på banen og være sig selv. Det kan de ved at træde i karakter og skabe deres egne fædre-roller, som har de mandlige sider, men som samtidig er moderne og engagerede.

"Rent teoretisk kan en far og en mor næsten det samme med børnene. Men en far er god til at give nogle bestemte ting til barnet. Faren er god til at give børnene en engageret leg, fordi fædre ofte kan være mere nogle store børn og sætte sig helt ned på det niveau som barnet er på. Og uanset hvordan man drejer det, så er fædre bedre til at takle drengerbørn. Man kan nemmere forstå, hvorfor ens søn reagerer som han gør - også uden at drengen

nødvendigt skal formulere alt. Det er forkert at sige at mænd og drenge ikke taler om sig selv. Men man udtrykker sig anderledes," siger Cyril Malka og uddyber:

"Mænd tænker mere kategorisk og sort/hvidt end kvinder. Derfor er de gode til at skære igennem. Problemet er, at dagens mand er blevet oplært i, at det er forkert. Derfor er mænd ikke så gode til det, som de har været. Jeg tror, at hvis man lærte at adskille mellem at være lige og at være ens, så ville det gå meget bedre. I Danmark har man i alt for lang tid antaget, at det var bedre at underkaste sig de kvindelige værdier, men nu er det på tide at mændene sætter grænser og tager stilling. Med risiko for at lyde macho, så er det vist på tide, at fædre forstår, at de også har en rolle at spille og at denne er forskellig fra morens rolle. Det betyder ikke, at man skal være kold, kynisk, barsk, følelsesløs og autoritär, men det betyder at man skal lære at skære igennem og være en støtte for familien. Man skal tage ansvar for det man er, det man gør og den rolle man spiller i en familie." ■

“**JEG SER TILBAGE PÅ MINE BØRNS TIDLIGE BARNDOM, MED EN GLÆDE OVER, AT JEG HAR VÆRET DER SÅ MEGET.**”